

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

IV kadencja

Prezydent
Rzeczypospolitej Polskiej

Druk nr 496
Warszawa, 8 maja 2002 r.

Pan
Marek Borowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku.

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o Sądzie Najwyższym.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że do reprezentowania mojego stanowiska w toku prac nad projektem ustawy upoważniam Panią Jolantę Szymanek-Deresz Szefa Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

Z poważaniem

(-) Aleksander Kwaśniewski

2. Sąd Najwyższy przedstawia właściwym organom uwagi o stwierdzonych nieprawidłowościach i lukach w prawie, których usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Art.5.1. Sąd Najwyższy dzieli się na Izby:

- 1) Cywilną,
- 2) Karną,
- 3) Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych,
- 4) Wojskową.

2. Wewnętrzną organizację Sądu Najwyższego, szczegółowy podział spraw między izby oraz zasady wewnętrznego postępowania określa regulamin Sądu Najwyższego, uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

3. Regulamin Sądu Najwyższego podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Art.6. Organami Sądu Najwyższego są: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezes Sądu Najwyższego, Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, Zgromadzenie Sędziów Izby Sądu Najwyższego i Kolegium Sądu Najwyższego.

Art.7.1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego oraz Prezesi Sądu Najwyższego są powoływani przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej spośród sędziów Sądu Najwyższego w stanie czynnym.

2. Prezesa Sądu Najwyższego powołuje i odwołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art.8.1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego kieruje pracami i reprezentuje Sąd Najwyższy oraz wykonuje czynności określone ustawą, regulaminem i innymi aktami normatywnymi.

2. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przedstawia Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego projekt informacji, o której mowa w art. 4 ust.1.

3. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego powołuje i odwołuje przewodniczących wydziałów w izbach na wniosek Prezesa Sądu Najwyższego.

4. Prezesi Sądu Najwyższego są zastępcami Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i kierują pracą poszczególnych izb.

5. W czasie nieobecności Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego zastępuje go wyznaczony przez niego Prezes Sądu Najwyższego, a w wypadku niemożności wyznaczenia – Prezes Sądu Najwyższego najstarszy służbą na stanowisku sędziego.

6. W postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym Sąd Najwyższy może reprezentować Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub wyznaczona przez niego osoba.

Art.9. W Sądzie Najwyższym działa Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów i Analiz.

Art.10.1. Projekt dochodów i wydatków Sądu Najwyższego, w brzmieniu uchwalonym przez Kolegium Sądu Najwyższego, minister właściwy do spraw finansów publicznych włącza do projektu budżetu państwa.

2. W zakresie wykonywania budżetu Sądu Najwyższego Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego przysługują uprawnienia ministra właściwego do spraw finansów publicznych.

Rozdział 2

Nawiązanie, zmiana i ustanie stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego

Art.11. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego powołuje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa.

Art.12.1. Do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego może być powołany ten, kto:

- 1) ma obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i publicznych,
- 2) jest nieskazitelnego charakteru,
- 3) ukończył wyższe studia prawnicze w Polsce i uzyskał tytuł magistra lub zagraniczne uznane w Polsce,
- 4) wyróżnia się wysokim poziomem wiedzy prawniczej,
- 5) jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego,
- 6) ma co najmniej dziesięcioletni staż pracy na stanowisku sędziego lub prokuratora albo wykonywania w Polsce zawodu adwokata, radcy prawnego lub notariusza.

2. Wymaganie, o którym mowa w ust. 1 pkt 6, nie dotyczy osoby, która pracowała w polskiej szkole wyższej, w Polskiej Akademii Nauk, w instytucie naukowo-badawczym lub innej placówce naukowej, mając tytuł naukowy profesora albo stopień naukowy doktora habilitowanego nauk prawnych.

Art.13.1. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego obwieszcza w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” o liczbie, przewidzianych do objęcia, stanowisk sędziego Sądu Najwyższego; liczbę tych stanowisk ustala Kolegium Sądu Najwyższego.

2. Każdy, kto spełnia warunki do objęcia stanowiska sędziego Sądu Najwyższego, może zgłosić swoją kandydaturę w ciągu miesiąca od obwieszczenia, o którym mowa w ust. 1.

3. Kandydaturę zgłasza się Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego poprzez złożenie karty zgłoszenia kandydata na wolne stanowisko sędziego Sądu Najwyższego oraz dołącza się do niej – z wyjątkiem gdy kandydatem jest sędzia lub prokurator – informację z Krajowego Rejestru Karnego, dotyczącą osoby kandydata i zaświadczenie stwierdzające, że jest zdolny, ze względu na stan zdrowia, do pełnienia obowiązków sędziego.

4. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, po stwierdzeniu spełnienia warunków przez kandydata, przedstawia jego kandydaturę wraz z oceną kwalifikacji właściwej izbie Sądu Najwyższego.

5. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego ustala termin Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego, na którym będzie prezentowana kandydatura. Jeżeli na wolne stanowisko sędziowskie zostanie zgłoszona więcej niż jedna kandydatura, rozpatrzenie wszystkich kandydatur odbywa się na tym samym posiedzeniu Zgromadzenia.

6. Wyniki głosowania Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego o wyborze, nie więcej niż dwóch, kandydatów na wolne stanowisko sędziowskie, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego przekazuje Krajowej Radzie Sądownictwa.

Art.14. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz małżonkowie nie mogą być sędziami Sądu Najwyższego w tej samej izbie, brać udziału w jednym składzie orzekającym, ani też bezpośrednio podlegać sobie służbowo.

Art.15.1. Stosunek służbowy sędziego Sądu Najwyższego nawiązuje się po doręczeniu mu aktu powołania.

2. Sędzia powinien zgłosić się w celu objęcia stanowiska w ciągu czternastu dni od dnia otrzymania aktu powołania.

3. W razie nieusprawiedliwionego nieobjęcia stanowiska w terminie określonym w ust. 2, powołanie traci moc; okoliczność tę stwierdza Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art.16.1. Przy powołaniu sędziego Sądu Najwyższego składa ślubowanie wobec Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej według następującej roty:

„Ślubuję uroczyście jako sędzia Sądu Najwyższego służyć wiernie Rzeczypospolitej Polskiej, stać na straży prawa, obowiązki sędziego wypełniać sumiennie, sprawiedliwość wymierzać zgodnie z przepisami prawa, bezstronnie według mego sumienia, dochować tajemnicy państwowej i służbowej, a w postępowaniu kierować się zasadami godności i uczciwości”; składający ślubowanie może dodać na końcu zwrot: „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Odmowa złożenia ślubowania jest równoznaczna ze zrzeczeniem się stanowiska sędziego Sądu Najwyższego.

Art.17.1. Sędzia obejmuje stanowisko w izbie Sądu Najwyższego, która została wskazana przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego.

2. Sędzia, za jego zgodą, może zostać przeniesiony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego na stanowisko w innej izbie za zgodą zgromadzenia sędziów tej izby.

3. Sędzia może być wyznaczony przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego do wzięcia udziału w rozpoznaniu określonej sprawy w innej izbie oraz za zgodą sędziego do orzekania na czas określony w innej izbie. Wyznaczenie sędziego do orzekania w innej izbie, bez jego zgody, może nastąpić na okres nie dłuższy niż trzy miesiące w roku.

Art.18.1. Stosunek służbowy sędziego Sądu Najwyższego wygasa w razie:

- 1) śmierci,
- 2) zrzeczenia się urzędu lub statusu sędziego w stanie spoczynku,
- 3) prawomocnego orzeczenia przez sąd środka karnego w postaci pozbawienia praw publicznych lub zakazu zajmowania stanowiska sędziego,
- 4) prawomocnego orzeczenia sądu dyscyplinarnego o złożeniu sędziego z urzędu,
- 5) utraty obywatelstwa polskiego.

2. Datę wygaśnięcia stosunku służbowego w przypadkach, o których mowa w ust. 1 pkt 2, określa Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego. Data ta nie może być późniejsza niż trzy miesiące od dnia pisemnego złożenia oświadczenia o zrzeczeniu się urzędu lub statusu

sędziego w stanie spoczynku. O zrzeczeniu się urzędu przez sędziego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zawiadamia Krajową Radę Sądownictwa i Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej.

3. Sędzia Sądu Najwyższego, który zrzekł się urzędu lub statusu sędziego w stanie spoczynku, ma prawo uzyskać wpis na listę adwokatów lub radców prawnych bez ograniczeń przewidzianych w ustawach o adwokaturze i o radcach prawnych w stosunku do innych sędziów.

Art.19.1. Sędzia Sądu Najwyższego przechodzi w stan spoczynku z dniem ukończenia 70 roku życia.

2. Sędzia przechodzi na swój wniosek w stan spoczynku :

- 1) po ukończeniu 65 roku życia,
- 2) po ukończeniu 60 roku życia, jeżeli przepracował na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego nie mniej niż 9 lat.

Art.20.1. Sędziego Sądu Najwyższego przenosi się w stan spoczynku na jego wniosek albo na wniosek Kolegium Sądu Najwyższego, jeżeli z powodu choroby lub utraty sił został uznany przez lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych za trwale niezdolnego do pełnienia obowiązków sędziego.

2. Z wnioskiem o zbadanie niezdolności do pełnienia obowiązków może wystąpić zainteresowany sędzia oraz Kolegium Sądu Najwyższego.

3. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku, na wniosek Kolegium Sądu Najwyższego, jeżeli z powodu choroby lub płatnego urlopu nie pełni służby przez okres roku; do okresu tego wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby z powodu choroby lub płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 30 dni.

4. Sędzia może być przeniesiony w stan spoczynku, jeżeli bez uzasadnionej przyczyny nie poddał się badaniu, o którym mowa w ust. 2, w sytuacji gdy z wnioskiem o badanie wystąpiło Kolegium Sądu Najwyższego.

5. W sprawach przeniesienia sędziego w stan spoczynku, o którym mowa w ust. 1, 3 i 4, podejmuje uchwałę Krajowa Rada Sądownictwa, na wniosek sędziego albo Kolegium Sądu Najwyższego.

6. Od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa w sprawach, o których mowa w ust.5, przysługuje odwołanie do Sądu Najwyższego.

7. Odwołanie wnosi się za pośrednictwem Krajowej Rady Sądownictwa, w terminie miesiąca od doręczenia skarżącemu uchwały. Odwołanie przysługuje sędziemu, a w sprawach, w których wniosek został złożony przez Kolegium Sądu Najwyższego – także temu Kolegium.

Art. 21. Przeniesienie w stan spoczynku następuje w dniu wskazanym w piśmie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

Art.22.1. Na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego Minister Sprawiedliwości może delegować sędziego sądu apelacyjnego lub sądu okręgowego, za zgodą sędziego, do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym na czas określony, nie dłuższy niż dwa lata, albo na czas nieokreślony.

2. Uprawnienie do delegowania, o którym mowa w ust. 1, w odniesieniu do sędziego wojskowego sądu okręgowego przysługują Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej.

3. W okresie delegowania do pełnienia czynności sędziowskich do sędziego mają odpowiednio zastosowanie przepisy określające prawa i obowiązki sędziego Sądu Najwyższego.

4. Na wniosek Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego Minister Sprawiedliwości może delegować na czas nieokreślony sędziego sądu powszechnego, za zgodą sędziego, do pełnienia funkcji asystenta sędziego Sądu Najwyższego oraz innych czynności w Sądzie Najwyższym.

5. Po trzech miesiącach delegowania, na pozostały okres delegacji, sędziemu sądu apelacyjnego przysługuje wynagrodzenie w stawce podstawowej takie jak sędziemu Sądu Najwyższego, sędziemu sądu okręgowego takie jak sędziemu sądu apelacyjnego, a sędziemu sądu rejonowego takie jak sędziemu sądu okręgowego, chyba że dotychczasowe wynagrodzenie jest wyższe od przysługującego w sądzie, do którego sędzia został delegowany.

6. Uprawnienie do delegowania, o którym mowa w ust. 4, w odniesieniu do sędziego sądu wojskowego przysługują Ministrowi Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Obrony Narodowej. Przepis ust. 5 stosuje się odpowiednio.

Art. 23. W składzie orzekającym Sądu Najwyższego może brać udział tylko jeden sędzia delegowany do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym. Sędzia delegowany nie może być przewodniczącym składu orzekającego.

Rozdział 3

Obowiązki i prawa sędziego Sądu Najwyższego

Art.24.1. Sędzia jest obowiązany postępować zgodnie ze ślubowaniem sędziowskim.

2. Sędzia powinien strzec wartości związanych ze sprawowaniem władzy sądowniczej i unikać wszystkiego, co mogłoby przynieść ujmę godności urzędu lub osłabić zaufanie do jego bezstronności.

3. Sędzia jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności sprawy, o których poza jawną rozprawą sądową powziął wiadomość ze względu na swoje stanowisko sędziowskie.

4. Obowiązek zachowania tajemnicy trwa także po ustaniu stosunku służbowego.

5. Obowiązek zachowania tajemnicy ustaje, gdy sędzia składa zeznania jako świadek przed sądem, chyba że ujawnienie tajemnicy zagraża dobru państwa albo takiemu ważnemu interesowi prywatnemu, który nie jest sprzeczny z celami wymiaru sprawiedliwości. W tych przypadkach od obowiązku zachowania tajemnicy może zwolnić sędziego Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

6. Sędzia nie podlega postępowaniu sprawdzającemu przewidzianemu w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

Art.25. Czas pracy sędziego określony jest wymiarem jego zadań.

Art.26.1. Sędzia Sądu Najwyższego nie może pozostawać w innym stosunku służbowym lub stosunku pracy, z wyjątkiem zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach.

2. Sędziemu nie wolno także podejmować innego zajęcia ani sposobu zarobkowania, które przeszkadzałoby w pełnieniu obowiązków sędziego, mogło osłabiać zaufanie do jego bezstronności lub przynieść ujmę godności urzędu sędziego.

3. Sędzia nie może:

- 1) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółki prawa handlowego,
- 2) być członkiem zarządu, rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej spółdzielni,
- 3) być członkiem zarządu fundacji prowadzącej działalność gospodarczą,
- 4) posiadać w spółce prawa handlowego więcej niż 10% akcji lub udziały przedstawiające więcej niż 10% kapitału zakładowego,

5) prowadzić działalności gospodarczej na własny rachunek lub wspólnie z innymi osobami, a także zarządzać taką działalnością lub być przedstawicielem bądź pełnomocnikiem w prowadzeniu takiej działalności.

4. O zamiarze podjęcia, a także o podjęciu innego zajęcia lub sposobu zarobkowania, sędzia zawiadamia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który wydaje decyzję o sprzeciwie, jeżeli uzna, że podejmowanie lub kontynuowanie tych czynności będzie przeszkadzało w pełnieniu obowiązków sędziego, osłabiało zaufanie do jego bezstronności lub przynosiło ujmę godności urzędu sędziego.

5. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wydał decyzję, o której mowa w ust. 4, sprawę, na wniosek sędziego, rozstrzyga Kolegium Sądu Najwyższego.

6. Przepisy ust. 1 – 5 stosuje się odpowiednio do sędziów w stanie spoczynku.

Art.27.1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o stanie majątkowym stosownie do przepisów dotyczących oświadczeń osób pełniących funkcje publiczne.

2. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, składa się przed objęciem stanowiska, następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także w dniu przejścia w stan spoczynku lub wygaśnięcia stosunku służbowego.

3. Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, sędziowie składają Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego, który dokonuje analizy zawartych w nim danych w terminie do dnia 30 czerwca każdego roku.

Art.28. Sędzia Sądu Najwyższego może orzekać wyłącznie w Sądzie Najwyższym.

Art.29.1. Wszelkie żądania, wystąpienia i zażalenia w sprawach związanych z pełnionym urzędem sędzia może wносить tylko do Prezesa Sądu Najwyższego lub Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

2. W sprawach tych sędzia nie może zwracać się do instytucji i osób postronnych ani podawać sprawy do wiadomości publicznej.

3. Spory ze stosunku służbowego sędziego Sądu Najwyższego lub z nim związane rozstrzygają sądy pracy.

Art.30. Sędzia niezwłocznie zawiadamia Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o toczącej się sprawie sądowej, w której występuje w charakterze strony lub uczestnika postępowania.

Art.31.1. Wynagrodzenie zasadnicze sędziego Sądu Najwyższego stanowi wielokrotność kwoty bazowej ustalonej na dany rok na podstawie przepisów o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej.

2. Wynagrodzenie sędziego ustala się w stawce podstawowej, w stawce pierwszej awansowej albo w stawce drugiej awansowej. Pierwsza stawka awansowa stanowi 110% stawki podstawowej, a druga stawka awansowa 125% stawki podstawowej.

3. Sędzia Sądu Najwyższego obejmując stanowisko otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w stawce podstawowej. Wynagrodzenie zasadnicze podwyższa się do wysokości stawki pierwszej awansowej po pięciu latach pracy, a do stawki drugiej awansowej po pięciu latach pracy od uzyskania przez sędziego stawki pierwszej awansowej.

4. W związku z pełnioną funkcją sędziemu przysługuje dodatek funkcyjny, stanowiący procent kwoty bazowej, o której mowa w ust. 1.

5. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, po zasięgnięciu opinii Krajowej Rady Sądownictwa, określi, w drodze rozporządzenia, stawkę podstawową wynagrodzenia zasadniczego oraz stawki dodatku funkcyjnego sędziów.

6. Sędziemu przysługuje dodatek za długoletnią pracę wynoszący za każdy rok 1% wynagrodzenia zasadniczego, nie więcej jednak niż 20% tego wynagrodzenia. Do okresu pracy, od którego zależy wysokość dodatku, wlicza się również przypadający przed powołaniem na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, okres stosunku służbowego lub stosunku pracy, jak również okres wykonywania zawodu adwokata lub radcy prawnego.

7. Sędzia Sądu Najwyższego otrzymuje dodatek w wysokości 25% wynagrodzenia zasadniczego z tytułu nadzoru judykacyjnego nad działalnością sądów powszechnych i wojskowych w zakresie orzekania. Przerwa w wykonywaniu obowiązków sędziego dłuższa niż dwa miesiące powoduje utratę dodatku przez cały okres przerwy.

Art.32.1. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje gratyfikacja jubileuszowa w wysokości:

1) po dwudziestu latach pracy	– 100% wynagrodzenia miesięcznego,
2) po dwudziestu pięciu latach pracy	– 150% wynagrodzenia miesięcznego,
3) po trzydziestu latach pracy	– 200% wynagrodzenia miesięcznego,
4) po trzydziestu pięciu latach pracy	– 250% wynagrodzenia miesięcznego,
5) po czterdziestu latach pracy	– 350% wynagrodzenia miesięcznego,
6) po czterdziestu pięciu latach pracy	– 400% wynagrodzenia miesięcznego.

2. Do okresu pracy uprawniającego do gratyfikacji jubileuszowej wlicza się wszystkie poprzednie okresy zatrudnienia oraz inne okresy, jeżeli z mocy odrębnych przepisów podlegają one wliczeniu do okresu pracy, od którego zależą uprawnienia pracownicze.

Art.33. 1. Sędziemu Sądu Najwyższego przysługuje corocznie urlop dodatkowy w wymiarze 12 dni roboczych.

2. Sędziemu może być na jego wniosek udzielony płatny urlop dla poratowania zdrowia.

3. Urlop dla poratowania zdrowia nie może przekraczać sześciu miesięcy.

4. Urlop dla poratowania zdrowia nie może być udzielony, jeżeli sędzia nie pełni służby przez okres roku z powodu choroby. Przy obliczaniu rocznego okresu niepełnienia służby z powodu choroby wlicza się okresy poprzedniej przerwy w pełnieniu służby wskutek choroby i płatnego urlopu dla poratowania zdrowia, jeżeli okres czynnej służby nie przekroczył 30 dni.

5. W okresie nieobecności w pracy z powodu choroby sędzia otrzymuje wynagrodzenie, nie dłużej jednak niż przez okres roku.

6. W przypadkach, w których pracownikom podlegającym ubezpieczeniu społecznemu przysługują zasiłki niezależnie od prawa do wynagrodzenia, sędziemu przysługuje świadczenie pieniężne w wysokości zasiłku z ubezpieczenia społecznego.

7. W razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej sędziemu przysługują od Sądu Najwyższego świadczenia na warunkach i w wysokości świadczeń pieniężnych przewidzianych z tego tytułu w przepisach o świadczeniach w razie wypadku przy pracy lub choroby zawodowej.

Art.34.1. Sędzia mianowany, powołany lub wybrany do pełnienia funkcji w organach państwowych, w służbie dyplomatycznej, konsularnej lub organach organizacji międzynarodowych oraz ponadnarodowych działających na podstawie umów międzynarodowych ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską jest obowiązany zrzec się niezwłocznie swojego urzędu.

2. Sędzia, który zrzekł się urzędu z przyczyn określonych w ust. 1, ma prawo powrotu do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, jeżeli przerwa w pełnieniu obowiązków sędziego nie przekracza dziewięciu lat, chyba że pełnił funkcje sędziowskie lub prokuratorskie w międzynarodowych lub ponadnarodowych organach sądowych.

3. W przypadku przewidzianym w ust. 2, Krajowa Rada Sądownictwa, z inicjatywy zainteresowanego, przedstawia Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej wniosek o powołanie do pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.

4. W razie odmowy przedstawienia wniosku, o którym mowa w ust. 3, zainteresowanemu służy odwołanie do Sądu Najwyższego.

Art.35.1. Sąd Najwyższy zatrudnia asystentów mających odpowiednie przygotowanie prawnicze.

2. Szczegółowy zakres i sposób wykonywania czynności przez asystentów określa regulamin Sądu Najwyższego.

Art.36.1. Sędzia Sądu Najwyższego powinien mieszkać w Warszawie. Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może wyrazić zgodę na zamieszkanie przez sędziego w innej miejscowości.

2. Sędziemu mieszkającemu w innej miejscowości przysługuje zwrot kosztów przejazdu, dodatek z tytułu rozłąki z rodziną oraz bezpłatne zakwaterowanie w Warszawie.

Art.37. Sędziemu przechodzącemu w stan spoczynku przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości dziewięciomiesięcznego wynagrodzenia.

Art.38.1. Sędzia Sądu Najwyższego nie może być pozbawiony wolności ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to ujęcia na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie sędziego jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki.

2. O zatrzymaniu sędziego niezwłocznie powiadamia się Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego.

3. W terminie siedmiu dni od doręczenia uchwały odmawiającej zezwolenia na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności przysługuje organowi lub osobie, która wniosła o zezwolenie oraz rzecznikowi dyscyplinarnemu zażalenie do sądu dyscyplinarnego drugiej instancji. W tym samym terminie zainteresowanemu sędziemu przysługuje zażalenie na uchwałę zezwalającą na pociągnięcie go do odpowiedzialności.

Art.39. Sędziemu w stanie spoczynku przysługuje uposażenie w wysokości 85% wynagrodzenia zasadniczego i dodatku za wysługę lat, pobieranych na ostatnio zajmowanym stanowisku. Uposażenie to jest waloryzowane w terminach i w wysokości stosownie do zmian wynagrodzenia zasadniczego sędziów Sądu Najwyższego czynnych zawodowo.

Rozdział 4

Odpowiedzialność dyscyplinarna

Art. 40.1. Sędzia Sądu Najwyższego odpowiada dyscyplinarnie za przewinienia służbowe i uchybienia godności urzędu.

2. Sędzia odpowiada dyscyplinarnie także za swoje postępowanie przed objęciem stanowiska, jeżeli uchybił obowiązkowi piastowanego urzędu państwowego lub okazał się niegodnym urzędu sędziego.

3. Za wykroczenia sędzia może odpowiadać tylko dyscyplinarnie.

Art.41.1. Po upływie trzech lat od chwili czynu nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego, a w razie wszczęcia – ulega ono umorzeniu.

2. Jeżeli jednak czyn zawiera znamiona przestępstwa, przedawnienie dyscyplinarne nie może nastąpić wcześniej niż przedawnienie przewidziane w przepisach Kodeksu karnego.

Art.42.1. Rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności dyscyplinarne na żądanie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego lub z własnej inicjatywy, po wstępnym wyjaśnieniu okoliczności niezbędnych do ustalenia znamion przewinienia, a także złożeniu wyjaśnień przez sędziego, chyba że złożenie tych wyjaśnień nie jest możliwe.

2. Po przeprowadzeniu postępowania, o którym mowa w ust. 1, jeżeli zachodzą podstawy do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego rzecznik dyscyplinarny wszczyna postępowanie dyscyplinarne i przedstawia sędziemu na piśmie zarzuty. Po przedstawieniu zarzutów obwiniony, w terminie czternastu dni, może złożyć wyjaśnienia oraz zgłosić wnioski o przeprowadzenie dowodów.

3. Po upływie terminu, o którym mowa w ust. 2, a w razie potrzeby po przeprowadzeniu dalszych dowodów, rzecznik dyscyplinarny składa wniosek o rozpoznanie sprawy dyscyplinarnej do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji. Wniosek powinien zawierać dokładne określenie zarzucanego czynu oraz uzasadnienie.

4. Jeżeli rzecznik dyscyplinarny nie znajduje podstaw do wszczęcia postępowania dyscyplinarnego na żądanie uprawnionego organu, wydaje postanowienie o odmowie jego wszczęcia. W terminie siedmiu dni od dnia doręczenia tego postanowienia organowi, który złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego, służy zażalenie do sądu dyscyplinarnego pierwszej instancji.

5. Zażalenie powinno być rozpoznane w terminie czternastu dni od dnia jego wniesienia do sądu. W przypadku uchylenia tego postanowienia, wskazania sądu dyscyplinarnego co do dalszego postępowania są wiążące dla rzecznika dyscyplinarnego.

Art.43.1. Karami dyscyplinarnymi są:

- 1) upomnienie,
 - 2) nagana,
 - 3) usunięcie z zajmowanej funkcji,
 - 4) złożenie sędziego z urzędu.
2. Wymierzenie kary określonej w ust. 1 pkt 2 pociąga za sobą pozbawienie dodatku, o którym mowa w art. 31 ust. 7, przez okres trzech lat, niemożność udziału w tym okresie w Kolegium Sądu Najwyższego, orzekania w sądzie dyscyplinarnym oraz pełnienia funkcji.
3. Wymierzenie kary określonej w ust. 1 pkt 3 pociąga za sobą skutki wymienione w ust. 2 przez okres pięciu lat.
4. Wymierzenie kary określonej w ust. 1 pkt 4 pociąga za sobą utratę możliwości ponownego powołania ukaranego na urząd sędziego.
5. W przypadku przewinienia dyscyplinarnego lub wykroczenia mniejszej wagi, sąd dyscyplinarny może odstąpić od wymierzenia kary.

Art.44.1. Sądami dyscyplinarnymi w sprawach dyscyplinarnych sędziów Sądu Najwyższego są:

- 1) w pierwszej instancji – Sąd Najwyższy w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego,
 - 2) w drugiej instancji – Sąd Najwyższy w składzie siedmiu sędziów Sądu Najwyższego.
2. Do orzekania w sądzie dyscyplinarnym uprawnieni są wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego z wyjątkiem Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego oraz Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego i jego zastępcy.
3. Skład sądu dyscyplinarnego wyznacza Kolegium Sądu Najwyższego w drodze losowania, z listy sędziów Sądu Najwyższego, z tym że w składzie sądu zasiada przynajmniej jeden sędzia stale orzekający w sprawach karnych; składowi przewodniczy sędzia najstarszy służbą na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego.
4. Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego i jego zastępcę wybiera Kolegium Sądu Najwyższego na okres 4 lat.
5. Od orzeczeń dyscyplinarnych nie przysługuje kasacja.

Art.45. W sprawach nieuregulowanych w tym rozdziale do odpowiedzialności dyscyplinarnej stosuje się odpowiednio przepisy części ogólnej Kodeksu karnego oraz Kodeksu postępowania karnego.

Rozdział 5

Samorząd sędziów Sądu Najwyższego

Art.46. Samorząd stanowią wszyscy sędziowie Sądu Najwyższego w stanie czynnym. W skład samorządu nie wchodzi sędziowie delegowani do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym.

Art.47. Organami samorządu są: Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego, Zgromadzenie Sędziów Izby Sądu Najwyższego oraz Kolegium Sądu Najwyższego.

Art.48.1. Do kompetencji Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego należy:

- 1) uchwalanie regulaminów wyborów kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz członków Krajowej Rady Sądownictwa,
- 2) dokonywanie wyboru kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego ,
- 3) dokonywanie wyboru dwóch kandydatów na stanowisko Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego i przedstawianie ich Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) dokonywanie wyboru dwóch członków Krajowej Rady Sądownictwa,
- 5) rozpatrywanie i przyjmowanie projektu informacji Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego o działalności Sądu Najwyższego oraz o istotnych problemach wynikających z bieżącego orzecznictwa,
- 6) podejmowanie uchwał w innych ważnych sprawach dotyczących Sądu Najwyższego,
- 7) rozpatrywanie innych spraw z inicjatywy Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesów Sądu Najwyższego, Kolegium Sądu Najwyższego lub co najmniej dziesięciu sędziów Sądu Najwyższego.

2. Zgromadzeniu Ogólnemu Sędziów Sądu Najwyższego przewodniczy Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

3. Do podjęcia uchwały Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego wymagana jest obecność co najmniej 2/3 sędziów każdej z izb. Uchwały zapadają zwykłą większością

głosów. Głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 – 4, a ponadto, jeżeli żądanie takie zgłosi chociażby jeden z obecnych członków Zgromadzenia.

Art. 49. Do wzięcia udziału w Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Sądu Najwyższego zwoływanym w celu przedstawienia informacji o działalności Sądu Najwyższego oraz problemach wynikających z jego orzecznictwa Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego zaprasza Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz przedstawicieli innych organów władzy publicznej.

Art. 50.1. Do kompetencji Zgromadzenia Sędziów Izby Sądu Najwyższego należy:

- 1) omawianie corocznego projektu informacji o działalności izby i istotnych problemach wynikających z orzecznictwa izby oraz przyjmowanie tej informacji,
- 2) opiniowanie kandydatów na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego,
- 3) opiniowanie kandydata na Prezesa Sądu Najwyższego przedstawionego przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,
- 4) opiniowanie kandydatów na stanowiska przewodniczących wydziałów przedstawionych przez Prezesa Sądu Najwyższego,
- 5) wybór dwóch członków oraz zastępcy członka Kolegium Sądu Najwyższego,
- 6) rozpatrywanie innych problemów dotyczących funkcjonowania izby.

2. Zgromadzeniu przewodniczy Prezes Sądu Najwyższego kierujący pracą danej izby.

3. Przepis art. 48 ust. 3 stosuje się odpowiednio, z tym że głosowanie jest tajne w sprawach, o których mowa w ust. 1 pkt 2 – 5.

Art. 51. Kolegium Sądu Najwyższego przygotowuje stanowisko w sprawach związanych z działalnością Sądu Najwyższego oraz współdziała z Pierwszym Prezesem Sądu Najwyższego w zapewnieniu prawidłowego funkcjonowania Sądu Najwyższego.

Art. 52. Do kompetencji Kolegium należy w szczególności:

- 1) ustalanie podziału czynności w Sądzie Najwyższym,
- 2) podejmowanie decyzji dotyczących wewnętrznej struktury organizacyjnej Sądu Najwyższego,
- 3) opiniowanie projektów regulaminów, o których mowa w art. 5 ust. 2 i art. 48 ust. 1 pkt 1 oraz zarządzeń Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego w sprawie organizacji i zakresu

działania sekretariatów sądowych oraz innych jednostek administracyjnych w Sądzie Najwyższym,

- 4) opiniowanie kandydatów na Prezesów Sądu Najwyższego,
- 5) opiniowanie kandydatów na stanowiska kierownicze w jednostkach administracyjnych, o których mowa w pkt 3,
- 6) uchwalanie regulaminu losowania, o którym mowa w art. 44 ust. 3,
- 7) uchwalanie regulaminów organizacyjnych Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biura Studiów i Analiz.

Art. 53.1. Kolegium tworzą: Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, Prezesi Sądu Najwyższego oraz sędziowie wybrani przez Zgromadzenia Sędziów Izb Sądu Najwyższego na okres trzech lat.

2. Przewodniczącym Kolegium jest Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

3. Uchwały Kolegium zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej 2/3 członków Kolegium. W razie równości głosów przeważa głos przewodniczącego.

Rozdział 6

Postępowanie przed Sądem Najwyższym

Art. 54. Sąd Najwyższy orzeka w składzie trzech sędziów, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 55. Jeżeli Sąd Najwyższy, rozpoznając kasację lub inny środek odwoławczy, poweźmie poważne wątpliwości co do wykładni prawa, może odroczyć rozpoznanie sprawy i przedstawić zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia składowi siedmiu sędziów tego Sądu.

Art. 56.1. Jeżeli w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego ujawnią się rozbieżności w wykładni prawa, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może przedstawić wniosek o ich rozstrzygnięcie Sądowi Najwyższemu w składzie siedmiu sędziów lub innym odpowiednim składzie.

2. Z wnioskiem, o którym mowa w ust.1, mogą wystąpić również Rzecznik Praw Obywatelskich oraz Prokurator Generalny.

Art. 57.1. Jeżeli skład Sądu Najwyższego uzna, że przedstawione zagadnienie wymaga wyjaśnienia, a rozbieżności – rozstrzygnięcia, podejmuje uchwałę, w przeciwnym razie odmawia jej podjęcia, a jeżeli podjęcie uchwały stało się zbędne – umarza postępowanie.

2. Jeżeli skład siedmiu sędziów uzna, że znaczenie dla praktyki sądowej lub powaga występujących wątpliwości to uzasadniają, może zagadnienie prawne lub wniosek o podjęcie uchwały przedstawić składowi izby, natomiast izba – składowi dwóch lub więcej izb albo pełnemu składowi Sądu Najwyższego.

3. O posiedzeniu pełnego składu Sądu Najwyższego, składu izby (izb) zawiadamia się Prokuratora Generalnego. Udział Prokuratora Generalnego lub jego zastępcy w tym posiedzeniu jest obowiązkowy. W posiedzeniach pozostałych składów Sądu Najwyższego może brać udział prokurator Prokuratury Krajowej, natomiast w Izbie Wojskowej – prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

4. O posiedzeniu Sądu Najwyższego w składzie siedmiu sędziów, wyznaczonym w celu rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego przedstawionego w konkretnej sprawie, zawiadamia się ponadto obrońców oraz pełnomocników w osobach adwokatów i radców prawnych, a także osoby uprawnione do sporządzania kasacji w sprawach cywilnych. Prezes Sądu Najwyższego może ich zobowiązać do przedstawienia na piśmie przed posiedzeniem wniosków co do kierunku rozstrzygnięcia przedstawionego zagadnienia.

5. Postanowienie o przedstawieniu zagadnienia prawnego, wniosek o podjęcie uchwały oraz uchwała Sądu Najwyższego wymagają pisemnego uzasadnienia.

6. Uchwały pełnego składu Sądu Najwyższego, składu połączonych izb oraz składu całej izby z chwilą ich podjęcia uzyskują moc zasad prawnych. Skład siedmiu sędziów może postanowić o nadaniu uchwale mocy zasady prawnej.

Art. 58. 1. Jeżeli jakikolwiek skład Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia pełnemu składowi izby.

2. Odstąpienie od zasady prawnej uchwalonej przez izbę, przez połączone izby albo przez pełny skład Sądu Najwyższego wymaga ponownego rozstrzygnięcia w drodze uchwały odpowiednio przez właściwą izbę, połączone izby lub pełny skład Sądu Najwyższego.

3. Jeżeli skład jednej izby Sądu Najwyższego zamierza odstąpić od zasady prawnej uchwalonej przez inną izbę, rozstrzygnięcie następuje w drodze uchwały obu izb. Izby mogą przedstawić zagadnienie prawne do rozpoznania przez pełny skład Sądu Najwyższego.

Art. 59. Sąd Najwyższy może zażądać sporządzenia uzasadnienia, jeżeli nie zawiera go zaskarżone orzeczenie.

Art.60. Sąd Najwyższy na wniosek Prokuratora Generalnego unieważnia prawomocne orzeczenie wydane w sprawie, która ze względu na osobę lub przedmiot nie podlegała orzecznictwu sądów w chwili orzekania, jeżeli orzeczenie to nie może być wzruszone w trybie przewidzianym w ustawach o postępowaniach sądowych.

Art.61.1. Sąd Najwyższy, w razie stwierdzenia przy rozpoznawaniu sprawy oczywistej obrazy przepisów – niezależnie od innych uprawnień – wytyka uchybienie właściwemu sądowi. Przed wytknięciem uchybienia może żądać stosownych wyjaśnień. Stwierdzenie i wytknięcie uchybienia nie ma wpływu na rozstrzygnięcie sprawy.

2. O wytknięciu uchybienia Sąd Najwyższy zawiadamia prezesa właściwego sądu.

Rozdział 7

Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów i Analiz

Art. 62.1. Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego wykonuje zadania związane z pełnieniem przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego czynności w zakresie funkcjonowania Sądu Najwyższego, w szczególności w zakresie spraw finansowych, kadrowych i administracyjno-gospodarczych. Kancelarią kieruje Szef Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

2. Biuro Studiów i Analiz wykonuje w szczególności zadania związane z pełnieniem przez Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz przez Sąd Najwyższy funkcji związanych z pieczę nad zgodnością z prawem i jednolitością orzecznictwa sądów powszechnych i wojskowych oraz oceną spójności i jednolitości prawa stosowanego przez sądy. Biurem kieruje Dyrektor Biura Studiów i Analiz.

3. Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Dyrektora Biura Studiów i Analiz powołuje i odwołuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego.

Art.63.1. Czynności w sprawach z zakresu prawa pracy dokonuje Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego lub upoważniona przez niego osoba.

2. Środki na wynagrodzenia zasadnicze pracowników administracyjnych Sądu Najwyższego ustala się przeciętnie w wysokości 33% wynagrodzenia zasadniczego sędziego Sądu Najwyższego w stawce podstawowej, z tym że środki te podwyższa się o wartość składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.
3. Wynagrodzenie Szefa Kancelarii Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego jest ustalane na podstawie przepisów o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe w zakresie dotyczącym sekretarza stanu.
4. Wynagrodzenie członków Biura Studiów i Analiz niebędących sędziami jest równe wynagrodzeniu zasadniczemu sędziemu sądu apelacyjnego w stawce podstawowej, z tym że wynagrodzenie to podwyższa się o wartość składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.
5. W związku z pełnioną funkcją członkowi Biura Studiów i Analiz przysługuje dodatek funkcyjny. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, określi, w drodze rozporządzenia, stawki dodatku funkcyjnego członków Biura Studiów i Analiz.

Art. 64.1. Sąd Najwyższy wydaje zbiór swoich orzeczeń.

2. Nazwa „Orzecznictwo Sądu Najwyższego” z oznaczeniem odpowiedniej Izby podlega ochronie prawnej.
3. Do wydawania zbioru orzeczeń oraz prowadzenia innej działalności wydawniczej Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego może utworzyć gospodarstwo pomocnicze.

Rozdział 8

Przepisy szczególne, zmiany w przepisach obowiązujących oraz przepisy przejściowe i końcowe

Art. 65.1. W sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

2. W sprawach nieuregulowanych w ustawie, do pracowników Sądu Najwyższego niebędących sędziami, stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o pracownikach urzędów państwowych, a w sprawach nieuregulowanych także w tej ustawie – przepisy ustawy – Kodeks pracy.

Art. 66. Sędzia Sądu Najwyższego otrzymuje stawkę awansową, o której mowa w art. 31 ust. 2, stosownie do lat pracy na zajmowanym stanowisku w dniu wejścia w życie ustawy.

Art. 67.1. Sędziowie Sądu Najwyższego w Izbie Wojskowej podlegają zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej z zachowaniem uprawnień przysługujących żołnierzom zwolnionym z tej służby z przyczyn, które nie powodują utraty tych uprawnień.

2. Prawo do emerytury lub renty wojskowej ulega zawieszeniu, jeżeli osoba, o której mowa w ust. 1, po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej pozostaje na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego, zostanie powołana na stanowisko sędziego w innym sądzie lub na stanowisko prokuratora albo wybrana do składu Trybunału Konstytucyjnego. Sędzia, który pozostaje na stanowisku, zachowuje prawo do dodatku funkcyjnego na dotychczasowych zasadach.

3. Osoba powołana na stanowisko sędziego Sądu Najwyższego, pełniąca zawodową służbę wojskową, podlega zwolnieniu z tej służby przed objęciem stanowiska. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio.

4. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio do osoby posiadającej uprawnienie do emerytury lub renty wojskowej, która pozostaje na stanowisku sędziego Sądu Najwyższego w dniu wejścia w życie ustawy lub powołanej na stanowisko po dniu wejścia jej w życie.

5. W razie zbiegu uposażenia w stanie spoczynku z prawem do emerytury lub renty wojskowej, wypłaca się osobie uprawnionej wyłącznie świadczenie wyższe lub przez nią wybrane.

6. Liczba sędziów Sądu Najwyższego w Izbie Wojskowej, którzy na stanowiskach, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 6 i ust. 2, nie pełnili zawodowej służby wojskowej nie może przekraczać połowy liczby sędziów tej Izby.

7. Sędziowie wyznaczeni na stanowiska w Biurze Nadzoru Pozainstancyjnego w Izbie Wojskowej Sądu Najwyższego stają się z dniem wejścia w życie ustawy sędziami, o których mowa w art. 22 ust. 6, z pozostawieniem im pełnego uposażenia.

8. Zwolnienie, o którym mowa w ust. 1, następuje nie później niż przed upływem sześciu miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 68. 1. Uposażenie sędziów, którzy przed dniem 1 stycznia 2005 r. przeszli w stan spoczynku, ustala się w wysokości, o której mowa w art. 39, wynagrodzenia zasadniczego w stawce podstawowej i dodatku za wysługę lat.

2. Przepisy art. 31 ust. 2 i 7, art. 37 i art. 39 stosuje się odpowiednio do sędziów powołanych w skład Naczelnego Sądu Administracyjnego po wejściu w życie ustawy z dnia 2002 r. – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o ustroju sądów

administracyjnych i ustawę o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr ..., poz.).

3. Przepis art. 63 ust. 2 stosuje się odpowiednio do pracowników administracyjnych zatrudnionych w Naczelnym Sądzie Administracyjnym po wejściu w życie ustawy, o której mowa w ust. 2.

Art. 69. W ustawie z dnia 30 czerwca 1970 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 1997 r. Nr 10, poz. 55, Nr 28, poz. 153, Nr 106, poz. 678, Nr 107, poz. 688, Nr 117, poz. 753, Nr 121, poz. 770, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 162, poz. 1117, z 1999 r. Nr 1, poz. 7 oraz z 2001 r. Nr 85, poz. 925, Nr 154, poz. 1800 i Nr 154, poz. 1801) w art. 75 skreśla się ust. 2 b.

Art. 70. W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 1981 r. Nr 20, poz. 101, z 1982 r. Nr 31, poz. 214, z 1985 r. Nr 22, poz. 98, Nr 50, poz. 262, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1989 r. Nr 34, poz. 178, z 1991 r. Nr 100, poz. 443, z 1993 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 34, poz. 163, Nr 142, poz. 701, z 1996 r. Nr 73, poz. 350, Nr 89, poz. 402, Nr 106, poz. 496, Nr 139, poz. 647, z 1997 r. Nr 75, poz. 469, Nr 133, poz. 883, z 1998 r. Nr 155, poz. 1016, Nr 160, poz. 1065, z 1999 r. Nr 110, poz. 1255, z 2000 r. Nr 6, poz. 69, Nr 48, poz. 552 oraz z 2001 r. Nr 154, poz. 1784 i Nr 154 poz. 1800) w art. 2 wprowadza się następujące zmiany:

- a) w pkt. 2 wyrazy „Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,” skreśla się,
- b) w pkt. 3 wyrazy: „Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,” „Prezesa Sądu Najwyższego,” i „wiceprezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego,” skreśla się.

Art. 71. W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 1 w ust. 1 pkt 3 a otrzymuje brzmienie:
„ 3 a) Sądzie Najwyższym, ”;
- 2) w art. 36 w ust. 5 po pkt 7 dodaje się pkt 7a w brzmieniu:
„7a) Pierwszym Prezesie Sądu Najwyższego”,
- 3) w art. 44 wyrazy „Sądu Najwyższego i innych” skreśla się,
- 4) w art. 48:
 - a) w ust. 1 w pkt 3 wyrazy „oraz Sądu Najwyższego” skreśla się,

- b) w ust. 1 a po wyrazach „w art. 1 ust. 1 pkt 1 i 2” dodaje się wyraz „3 a”,
- 5) w ust. 2 wyrazy „w art. 1 ust. 1 pkt 6,7 i 7a” zastępuje się wyrazami „w art. 1 ust. 1 pkt 3a, 6, 7 i 7a”.

Art. 72. W ustawie z dnia 17 maja 1989 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 30, poz. 158, z 1990 r. Nr 20, poz.120, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 152, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2001 r. Nr 126, poz. 1383) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 42:

- a) w ust. 2 wyrazy „Sądu Najwyższego” zastępuje się wyrazami „Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”,
- b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:
„3. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 50 i art. 56 skreśla się.

Art.73. W ustawie z dnia 21 grudnia 1990 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych (Dz. U. z 1991r. Nr 8, poz. 27, z 1995 r. Nr 120, poz. 576, z 1997 r. Nr 60, poz. 369, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 114, poz. 1189 oraz z 2001 r. Nr 101, poz. 1089 i Nr 129, poz. 1438) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 46:

- a) w ust. 2 wyrazy „Sądu Najwyższego” zastępuje się wyrazami „Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”,
- b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:
„3. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”,

2) art. 55 i art. 61 skreśla się.

Art. 74. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 41, poz. 178, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 91, poz. 410, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 oraz z 2000 r. Nr 120, poz. 1268) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 39:

- a) w ust. 2 wyrazy „Sądu Najwyższego” zastępuje się wyrazami „Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 51 i art. 53 skreśla się.

Art. 75. W ustawie z dnia 19 kwietnia 1991 r. o izbach aptekarskich (Dz.U. Nr 41, poz. 179, Nr 105, poz. 452, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 121, poz. 770, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, z 2000 r. Nr 120, poz. 1268 oraz z 2001 r. Nr 126, poz. 1382) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 46:

a) w ust. 2 wyrazy „Sądu Najwyższego” zastępuje się wyrazami „Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„ 3. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 55 i art. 61 skreśla się.

Art. 76. W ustawie z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, Nr 100, poz. 1080 i Nr 128, poz. 1405) art. 22 skreśla się.

Art. 77. W ustawie z dnia 23 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. z 2001 r. Nr 31, poz. 359) w art. 33 wprowadza się następujące zmiany:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Od orzeczenia Krajowego Sądu Dyscyplinarnego drugiej instancji przysługuje stronom odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.”,

b) po ust. 2 dodaje się ust. 2 a w brzmieniu:

„2 a. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczeń Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”.

Art. 78. W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 86) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 75 otrzymuje brzmienie:

„Art. 75.1. Od orzeczenia wydanego przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny przysługuje stronom odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

2. Orzeczenie, od którego służy odwołanie, nie podlega wykonaniu do czasu upływu terminu do jego wniesienia; nie podlega również wykonaniu orzeczenie, od którego wniesiono odwołanie, do czasu jego rozpoznania.

3. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”;

2) art. 75a – art. 75d skreśla się.

Art. 79. W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. Nr 117, poz. 753, z 1999 r. Nr 75, poz. 853 oraz z 2001 r. Nr 98, poz.1070):

1) w art. 18 skreśla się § 4,

2) w art. 24 w § 1 skreśla się pkt 4 i § 2.

Art. 80. W ustawie z dnia 4 września 1997 r. o dyscyplinie wojskowej (Dz. U. Nr 141, poz. 944, Nr 160, poz.1083, z 2000 r. Nr 48, poz. 553 , z 2001 r. Nr 85, poz. 925 oraz z 2002 r. Dz. U. Nr 43, poz.370) w art. 115 po wyrazach „sądów wojskowych” skreśla się przecinek i stawia kropkę oraz wyrazy „a sędziowie Sądu Najwyższego będący w czynnej służbie wojskowej – na zasadach określonych w ustawie o Sądzie Najwyższym” skreśla się.

Art. 81. W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządach zawodowych architektów, inżynierów budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 42) w art. 54 wprowadza się następujące zmiany:

a) w ust. 4 wyrazy „Sądu Najwyższego” zastępuje się wyrazami „Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczeń Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”.

Art. 82. W ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz.U. Nr 49, poz.509) art. 66 otrzymuje brzmienie:

„ Art.66.1. Od orzeczenia wydanego przez Odwoławczy Sąd Dyscyplinarny przysługuje stronom odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i

Ubezpieczeń Społecznych w terminie 14 dni od dnia doręczenia orzeczenia wraz z uzasadnieniem.

2. Orzeczenie, od którego służy odwołanie, nie podlega wykonaniu do czasu wniesienia odwołania lub bezskutecznego upływu terminu do jego wniesienia; nie podlega również wykonaniu orzeczenie, od którego wniesiono odwołanie, do czasu jego rozpoznania.
3. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”.

Art. 83. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 i Nr 154, poz. 1787) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 23 w § 1 wyrazy „bądź Sądu Najwyższego” skreśla się,
- 2) w art. 114 w § 1 wyrazy „Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, ” skreśla się.

Art.84. W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. Nr 100, poz. 1083) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 58:
 - a) w ust. 4 wyrazy „prawo wniesienia kasacji do Sądu Najwyższego” zastępuje się wyrazami „odwołanie do Sądu Apelacyjnego w Warszawie – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”,
 - b) po ust. 4 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Do rozpoznania odwołania stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego o apelacji. Od orzeczeń Sądu Apelacyjnego kasacja nie przysługuje.”,
- 2) w art. 60 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Sąd Apelacyjny w Warszawie – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych.”.

Art. 85. 1. Traci moc ustawa z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. z 1994 r., Nr 13, poz. 48, z 1995r. Nr 34, poz. 163, z 1996 r. Nr 77, poz. 367, z 1997 r. Nr 75, poz. 471, Nr 98, poz. 604, Nr 106, poz. 679 , Nr 124, poz. 782, z 1999 r. Nr 75, poz. 853, Nr 110, poz. 1255 oraz z 2001 r. Nr 49, poz. 508 i Nr 98, poz. 1070).

2. Przepisy wykonawcze wydane na podstawie ustaw, o których mowa w ust. 1 oraz w art. 70 w zakresie dodatku funkcyjnego dla Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Prezesa Naczelnego Sądu Administracyjnego, Prezesa Sądu Najwyższego i Wiceprezesa Naczelnego

Sądu Administracyjnego, zachowują moc do czasu wydania przepisów wykonawczych na podstawie niniejszej ustawy, nie dłużej jednak niż do dnia 31 grudnia 2003 r., o ile nie są sprzeczne z niniejszą ustawą.

Art. 86. Jeżeli w postępowaniach dyscyplinarnych, o których mowa w ustawach wymienionych w art. 72-75, art. 77 i 78, art. 81 i 82 oraz w art. 84, rozpoczęto rozprawę przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, postępowania toczą się według przepisów dotychczasowych; w razie jednak zawieszenia postępowania, konieczności odroczenia rozprawy lub ponownego rozpoznania sprawy, postępowania toczą się według przepisów obowiązujących po wejściu w życie niniejszej ustawy.

Art. 87. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2003 r., z wyjątkiem:

- 1) art. 31 ust. 2, który wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2004 r.,
- 2) art. 37 i art. 39, które wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2005 r.

U z a s a d n i e n i e

I. Ustawa z dnia 20 września 1984 r. o Sądzie Najwyższym jest aktem prawnym uchwalonym przed prawie 20 latami, w innych warunkach społeczno-politycznych, w odmiennym systemie zarządzania państwem, systemie organizacji organów ochrony prawnej. Była ona wprowadzie wielokrotnie nowelizowana, nie została jednak w pełni dostosowana do obecnych realiów, dlatego istnieje pilna potrzeba uchwalenia nowej ustawy, uwzględniającej regulacje ustawowe dokonane w ostatnich latach.

II. Regulacją podstawową, decydującą o miejscu, jakie zajmować ma Sąd Najwyższy w systemie organów ochrony porządku prawnego, jest uchwalona w 1997 r. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Ustawa zasadnicza statuuje zasadę podziału władz na ustawodawczą, wykonawczą i sądowniczą i zaliczając do władzy sądowniczej nie tylko sądy, ale również trybunały (art. 10), powołała dwuinstancyjne sądownictwo administracyjne, wyłączając je spod nadzoru judykacyjnego Sądu Najwyższego. Już tylko to pociąga za sobą konieczność nowego określenia pozycji Sądu Najwyższego oraz zmiany nazwy Izby określonej dotychczas jako „Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych”.

W tej sytuacji, gdy Sąd Najwyższy pozbawiony zostaje – z chwilą powołania dwuinstancyjnego sądownictwa administracyjnego (art. 176, 184 i 236 ust. 2 Konstytucji) – kompetencji do rozpoznawania spraw ze skarg na decyzje administracyjne oraz nadzoru nad działalnością sądów administracyjnych w zakresie orzekania, określenie w ustawie, że jest on naczelnym organem sądowym (tak art. 1 ust. 1 ustawy obowiązującej) nie odpowiadałoby zakresowi jego kompetencji. Właściwym określeniem będzie użyty w art. 1 projektu zwrot „Sąd Najwyższy jest najwyższym organem władzy sądowniczej”. Taką funkcję spełnia i będzie spełniał nadal Trybunały (Trybunał Konstytucyjny i Trybunał Stanu) powołane zostały do orzekania w ściśle

określonych sprawach (art. 188, 189 i 198 Konstytucji). Podobnie Naczelny Sąd Administracyjny i inne sądy administracyjne mają ściśle określony w Konstytucji zakres kompetencji. Sprawują one bowiem, i to tylko w zakresie określonym w ustawie, kontrolę działalności administracji publicznej, obejmującą również orzekanie o zgodności z ustawami uchwał organów samorządu terytorialnego i aktów normatywnych terenowych organów administracji rządowej (art. 184 Konstytucji); ponadto Naczelny Sąd Administracyjny rozstrzyga spory kompetencyjne między organami samorządu terytorialnego i administracji rządowej (art. 166 ust. 3 Konstytucji). Sąd Najwyższy – zgodnie z art. 183 ust. 1 i 2 Konstytucji – sprawuje natomiast nie tylko nadzór w zakresie orzekania nad działalnością wszystkich sądów powszechnych, które w myśl art. 177 Konstytucji sprawują wymiar sprawiedliwości we wszystkich sprawach z wyjątkiem spraw ustawowo zastrzeżonych dla właściwości innych sądów (m. in. sądów administracyjnych) oraz sądów wojskowych, ale „wykonuje także inne czynności określone w Konstytucji i ustawach”.

Przewidziana w art. 5 ust. 1 pkt 3 projektowanej ustawy zmiana nazwy Izby wiąże się z jednej strony z wyłączeniem orzecznictwa sądów administracyjnych spod nadzoru judykacyjnego Sądu Najwyższego, z drugiej natomiast – z określeniem w Konstytucji właściwości tego Sądu do stwierdzania ważności wyborów do Sejmu i Senatu (art. 101 ust. 1), ważności referendum ogólnokrajowego i referendum dotyczącego zmiany Konstytucji (art. 125 ust. 4) oraz ważności wyboru Prezydenta RP (art. 129 ust. 1). Sprawy wymienione w powołanych przepisach Konstytucji należą do spraw publicznych, stąd nowa nazwa „Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych” odpowiada zakresowi właściwości tej Izby.

III. Projektowana ustawa o Sądzie Najwyższym nie stanowi całkowicie nowej koncepcji legislacyjnej, opiera się zasadniczo na rozwiązaniach prawnych

zawartych w ustawie obowiązującej. Nowe rozwiązania wiążą się przede wszystkim z przyjętym w Konstytucji podziałem i odrębnością władz (ustawodawczej, wykonawczej i sądowniczej), w tym z samodzielnością władzy sądowniczej, a w konsekwencji ze zwiększeniem roli samorządu sędziowskiego. Są to rozwiązania dotyczące następujących zagadnień ujęte w porządku chronologicznym.

- 1) Przewidziana w Konstytucji odrębność władzy sądowniczej od innych władz uzasadnia:
 - a) przyjęcie w art. 5 ust. 2 rozwiązania, zgodnie z którym wewnętrzną organizację Sądu Najwyższego, szczegółowy podział między izby oraz zasady wewnętrznego postępowania określa regulamin uchwalony przez Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego,
 - b) objęcie właściwością Kolegium Sądu Najwyższego uchwalania włączanego do budżetu państwa projektu dochodów i wydatków Sądu Najwyższego (art. 10 ust. 1),
 - c) ograniczenie właściwości Sądu Najwyższego w zakresie opiniowania projektów aktów normatywnych - do projektów dotyczących sądownictwa i sędziów (art. 1 ust. 1 lit. c); brak jest jakichkolwiek przesłanek do wypowiedzania się przez Sąd Najwyższy, jako organ władzy sądowniczej, na temat projektów norm prawnych - uchwalanych przez inne władze - nie dotyczących działalności sądów.

IV. Ranga i autorytet Sądu Najwyższego uzasadniają stawianie wysokich wymagań wobec sędziów tego Sądu. Odnosi się to zarówno do zakresu kwalifikacji, jak i zaangażowania w działalność jurysdykcyjną. O ile wymagania w zakresie kwalifikacji nie zostały w zasadzie zmienione w porównaniu do stanu obowiązującego (wprowadzono jedynie możliwość powołania na stanowisko sędziego osoby mającej ukończone zagraniczne studia prawnicze – uznane w Polsce), to wymagania co do zaangażowania się sędziów w

działalność Sądu Najwyższego zostają wyraźnie zwiększone. Rezygnuje się bowiem z - przewidzianej w art. 28 ust.3 obowiązującej ustawy - możliwości powołania na stanowisko sędziego w niepełnym wymiarze czasu pracy, a wobec sędziów już zatrudnionych w Sądzie Najwyższym ogranicza się możliwość pozostawania w innym stosunku służbowym lub stosunku pracy do zatrudnienia na stanowisku dydaktycznym, naukowo-dydaktycznym lub naukowym i to tylko w łącznym wymiarze nieprzekraczającym pełnego wymiaru czasu pracy pracowników zatrudnionych na tych stanowiskach.

V. Wysokie wymagania stawiane sędziom Sądu Najwyższego, ich pozycja społeczna i długotrwałość stosunku służbowego (poza wypadkami szczególnymi – z reguły losowymi) uzasadniają potrzebę, czy też wręcz konieczność, przyznania im odpowiednich uprawnień zarówno w czasie pracy, jak i po przejściu w stan spoczynku. Jeżeli według art. 178 ust. 2 Konstytucji wszyscy sędziowie mają mieć zapewnione wynagrodzenie „odpowiadające godności urzędu oraz zakresowi obowiązków”, to sędziowie Sądu Najwyższego powinni otrzymywać wynagrodzenie odpowiednio wyższe od wynagrodzeń sędziów sądów niższych instancji.

Godność urzędu sędziego Sądu Najwyższego, kwalifikacje wymagane wobec sędziów tego Sądu, charakter pracy zbliżony do pracy badacza-naukowca i długotrwałość zatrudnienia mające duży, pozytywny wpływ na poziom orzecznictwa nie tylko tego Sądu, ale również sądów powszechnych i wojskowych uzasadniają przyznanie nie tylko odpowiedniego wynagrodzenia zasadniczego (zmiany zasad w tym zakresie jednak się nie proponuje), ale również świadczeń przewidzianych w art. 31 ust. 2 i 7, art. 37 i 39 projektowanej ustawy. Przyznanie świadczeń określonych w art. 31 przybliży realne wynagrodzenie sędziów do realnych wynagrodzeń osób zajmujących wysokie stanowiska w państwie, pobierających różne dodatki, premie, nagrody i inne gratyfikacje, których sędziowie nie otrzymują i nie mogą otrzymywać.

VI. Unormowania zawarte w rozdziale 5, zatytułowanym „Samorząd sędziów Sądu Najwyższego”, mają na celu zwiększenie uprawnień stanowiących organów samorządu sędziowskiego. Według dotychczasowego unormowania organy samorządu sędziowskiego były przede wszystkim organami opiniodawczymi Pierwszego Prezesa.

VII. Projektowane przepisy rozdziału 6 – „Postępowanie przed Sądem Najwyższym” mają na celu ujednoczenie postępowania we wszystkich izbach zarówno przy rozpoznawaniu kasacji lub innych środków odwoławczych, jak i przy podejmowaniu uchwał mających na celu wykładnię prawa – w razie ujawnienia się rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych, wojskowych lub Sądu Najwyższego. Zasadnicza zmiana regulacji w porównaniu do stanu obecnego, przewidziana w rozdziale 2 – „Tryb wykonywania funkcji Sądu Najwyższego”, polega na ograniczeniu organów (do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego, Rzecznika Praw Obywatelskich i Prokuratora Generalnego) uprawnionych do przedstawiania właściwym składom sędziowskim wniosków o podjęcie uchwały w przedmiocie wykładni prawa.

VIII. Przewidziane w art. 9 oraz w art. 62-63 Kancelaria Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Biuro Studiów i Analiz są odpowiednikami dotychczas działających: Biura Prezydialnego i Biura Orzecznictwa. Zmiana nazw wiąże się przede wszystkim z ich dostosowaniem do zakresu działania tych komórek organizacyjnych. Dla przykładu nazwa „Biuro Orzecznictwa” nie odpowiada zakresowi działania tej komórki organizacyjnej Sądu Najwyższego - niezwiązanej bezpośrednio z izbami, w ramach których prowadzona jest działalność orzecznicza, w tym uchwałodawcza.

Uchwalenie regulaminu działania Kancelarii i Biura ustawa zastrzega do właściwości Kolegium Sądu Najwyższego, zastępując dotychczasowe uprawnienia Prezydenta RP w tym zakresie.

Artykuł 63, regulując sprawy związane z wynagrodzeniem pracowników Sądu Najwyższego niebędących sędziami, zawiera postanowienie (ust.2), nie znajdujące odpowiednika w ustawie obowiązującej, określające sposób naliczania środków na wynagrodzenie zasadnicze pracowników administracyjnych. Potrzeba ustawowego uregulowania tej kwestii wiąże się ze zmianą usytuowania Sądu Najwyższego i jego wyodrębnienia w ramach ogólnego systemu prawnego. Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego powinno być przyznane uprawnienie do ustalania niektórych praw i obowiązków pracowników administracyjnych oraz określenia dla nich zasad wynagradzania wzorem uprawnień przysługujących Prezowi Trybunału Konstytucyjnego. Obecnie wynagrodzenia zasadnicze pracowników administracyjnych Sądu Najwyższego są niższe od wynagrodzeń pracowników sądów powszechnych, o czym świadczy porównani tabeli stawek wynagrodzenia zasadniczego stanowiących załączniki o rozporządzeń: Prezydenta RP z dnia 30 kwietnia 1998 r. i Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 marca 1999 r. – regulujących kwestie wynagrodzeń.

IX. Artykuł 64 reguluje sprawę wydawania zbioru orzeczeń oraz możliwość zorganizowania gospodarstwa pomocniczego do prowadzenia działalności wydawniczej. Realizacja postulatu zorganizowania tego gospodarstwa może nastąpić dopiero po pewnym czasie od wejścia ustawy w życie.

X. Przepisy art. 67 mają na celu dostosowanie statusu sędziów Izby Wojskowej do statusu sędziów innych izb Sądu Najwyższego.

Standardem w polskim wymiarze sprawiedliwości jest bez względu na rodzaj sądów – że w sądach tego samego szczebla sędziowie mają identyczne uprawnienia i obowiązki. Mogą być one zróżnicowane w poszczególnych pionach sądów sprawujących wymiar sprawiedliwości, ale nigdy w tym samym sądzie. Tym bardziej taka sytuacja nie może mieć miejsca na szczyście władzy

sądowniczej, gdzie rozwiązania instytucjonalne powinny mieć charakter modelowy.

Nie do zaakceptowania jest zatem, ze względu m.in. na zasadę równości, o której mowa w art. 32 ust. 1 Konstytucji, aby w Sądzie Najwyższym pełniły urząd sędziego osoby podlegające dwóm różnym pragmatykom, różnicującym ich status na sędziów – osoby cywilne i sędziów – żołnierzy zawodowych, co w konsekwencji prowadzi do zróżnicowania m.in. wieku uzasadniającego obligatoryjne przejście w stan spoczynku.

Proponowane rozwiązanie pozwoli również sędziom sądów powszechnych (ust. 6) na ubieganie się o stanowisko sędziego Sądu Najwyższego w Izbie Wojskowej, gwarantując tym samym równy dostęp do stanowisk sędziom tych sądów, tak jak to jest w wypadku sędziów sądów wojskowych, którzy mogą bez jakichkolwiek ograniczeń ubiegać się o stanowisko w innych – niż Wojskowa – Izbach Sądu Najwyższego.

Podkreślić należy, że regulacja zawarta w art. 67 nie stanowi novum w europejskim systemie wymiaru sprawiedliwości, gdyż tak właśnie ukształtowana jest i funkcjonuje Izba Wojskowa Sądu Najwyższego w Królestwie Hiszpanii.

XI. Przepisy zaprojektowane w rozdziale 8 mają na celu dostosowanie rozwiązań przyjętych w ustawie o Sądzie Najwyższym do rozwiązań zawartych w innych, nadal obowiązujących, ustawach. Chodzi tu przede wszystkim o dostosowanie ustaw, przewidujących udział sędziów Sądu Najwyższego w składach orzekających komisji (sądów) dyscyplinarnych działających w ramach samorządów zawodowych, do unormowania zawartego w art. 28, stanowiącego jednoznacznie, że sędzia Sądu Najwyższego może orzekać wyłącznie w Sądzie Najwyższym oraz o wyłączenie możliwości zaskarżania orzeczeń tych pozasądowych organów bezpośrednio do Sądu Najwyższego. Proponując

zaskarżalność takich orzeczeń do sądu apelacyjnego wzięto pod uwagę przewidziane w art. 77 ust. 2 Konstytucji prawo do sądu (przy uwzględnianiu stanowiska Trybunału Konstytucyjnego, że przy zaskarżeniu orzeczeń organów pozasądowych zachowanie sądowego postępowania dwuinstancyjnego nie jest konieczne) oraz rodzaj kar (środków) przewidzianych w przepisach normujących postępowanie dyscyplinarne.

Ze względu na to, że przepisy dyscyplinarne przewidują z reguły jako środki najsurowsze pozbawienie obwinionych pracy lub prawa wykonywania zawodu, a z drugiej strony dotyczą dóbr osobistych, przyjęto właściwość sądów pracy. Takie rozwiązanie wprowadzono w art. 77 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (Dz. U. z 1997 r. Nr 56, poz. 357 z późn. zm.) i nie ma racjonalnych powodów, aby przepisy dotyczące odwołań, w tym również co do zakresu podmiotów uprawnionych do ich wnoszenia, od prawomocnych orzeczeń innych, korporacyjnych sądów dyscyplinarnych były inaczej uregulowane (inny model kontroli sądowej obowiązywałby tylko w zawodach prawniczych). Nie przyjęto właściwości sądów administracyjnych, gdyż w odwołaniach od orzeczeń dyscyplinarnych kwestionuje się przede wszystkim przyjęcie odpowiedzialności obwinionego i zastosowanie odpowiedniego środka dyscyplinarnego, a nie prawidłowość postępowania, pomijając już kwestię czy postępowanie dyscyplinarne może być traktowane jako postępowanie administracyjne, a organy orzekające w ramach samorządu zawodowego czy też pracowniczego jako organy administracji publicznej, co mogłoby uzasadniać właściwość sądów administracyjnych.

XII. Aktami wykonawczymi o podstawowym znaczeniu są rozporządzenia Prezydenta RP, na mocy których ustalana jest liczba sędziów Sądu Najwyższego (art. 3) oraz stawka podstawowa wynagrodzenia zasadniczego oraz stawki dodatku funkcyjnego sędziów (art. 31, ust. 5). Stan prawny w tym zakresie nie ulega zasadniczym zmianom. W przypadku

rozporządzenia określającego liczbę sędziów różnica sprowadza się do innego określenia podmiotu wnioskującego o wydanie rozporządzenia, w miejsce Krajowej Rady Sądownictwa jest nim Zgromadzenie Ogólne Sędziów Sądu Najwyższego. W zakresie wynagrodzenia sędziów Sądu Najwyższego przyjęta regulacja odpowiada rozwiązaniom zawartym w art. 91 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 z późn. zm.).

XIII. Wejście w życie projektowanej ustawy nie pociągnie za sobą skutków finansowych w zakresie gospodarki inwestycyjnej oraz gospodarki materiałowej w szerokim rozumieniu tego pojęcia. Spowoduje natomiast takie skutki w zakresie wynagrodzeń sędziów oraz pracowników administracyjnych. Proponuje się rozłożenie zmian na 3 lata. W roku przyszłym, tzn. 2003, skutki należy szacować na około 4,1 mln zł, natomiast w 2004 r. około 1,7 mln zł. Łącznie skutki finansowe wyniosą około 8 mln zł.

Kwota ta, w odniesieniu do sędziów i pracowników Naczelnego Sądu Administracyjnego, będzie odpowiednio mniejsza, bowiem zmianami będą objęte wyłącznie te osoby, które znajdą się w składzie Sądu po wejściu w życie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o ustroju sądów administracyjnych i ustawę o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Przewiduje się, że w Naczelnym Sądzie Administracyjnym orzekać będzie 50–60 sędziów oraz zostanie zatrudnionych 100–120 pracowników (zob. uzasadnienie prezydenckiego projektu przytoczonych ustaw), czyli mniej niż wynosi etatowa obsada Sądu Najwyższego.

XIV. Zakres przedmiotowy projektowanej ustawy nie jest objęty zakresem prawa wspólnotowego i obowiązkiem dostosowawczym wynikającym z Układu Europejskiego.

**STANOWISKO
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA**

z dnia 14 lutego 2002 r.

Krajowa Rada Sądownictwa po zapoznaniu się z przedstawionym do zaopiniowania projektem ustawy o Sądzie Najwyższym nie zgłasza do niego zastrzeżeń.

Przewodniczący
Krajowej Rady Sądownictwa
Włodzisław Olszowski

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 22 maja 2002 r.

Cena 1,92 zł + 22% VAT

